

Η κρίση στη Σχολή Μελκονιάν πλήττει τον αρμένικο πολιτισμό

Το Αρμένικο Πατριαρχείο στην Κωνσταντινούπολη έχει διπλή ευθύνη έναντι της Σχολής Μελκονιάν ?το ένα είναι η νομική ευθύνη και η άλλη η πολιτιστική.

Έχουμε πρώτη υποχρέωση προς το Καταπίστευμα Μελκονιάν, και συνάμα στο Ταμείο Μελκονιάν. Από την αρχή το Πατριαρχείο μας διορίστηκε εκτελεστής της διαθήκης και κηδεμόνας της Σχολής Μελκονιάν. Μετά από μερικά χρόνια, η επισκοπική μας έδρα θεώρησε πιο κατάλληλο να μεταφέρει το καθήκον της ως εκτελεστής και τα δικαιώματα που σχετίζονται με αυτό σε άλλο ίδρυμα.

Ακολουθώντας διάφορες συμβουλές, κυρίως από το Αρμένικο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων και τον Αγά Γκαραμπέτ Μελκονιάν, δωρητή της διαθήκης, διορίστηκε νέος διαχειριστής του καταπιστεύματος η Αρμενική Γενική Ένωση Αγαθοεργίας (AGBU) της οποίας πρόεδρος ήταν τότε ο Μπογός Νουμπάρ Πασά. Το έγγραφο μεταφέροντας τις ευθύνες και τις υποχρεώσεις του διαχειριστή (δηλαδή, της νέας διαθήκης) υπογράφηκε το 1925 από (1) το δωρητή, (2) το Πατριαρχείο μας (μέσω συμβολαιογράφου για λογαριασμό του μακαρίτη τοποτηρητή Αρχιεπίσκοπου Κεβόρκ Ασλανιάν), και (3) εκπροσώπους της AGBU, οι νέοι διαχειριστές.

Η διαθήκη, σε γενική έννοια, είναι ένα συμβόλαιο. Αυτή είναι η περίπτωση τόσο της αρχικής διαθήκης Μελκονιάν όσο και των άλλων εγγράφων που ακολούθησαν, που σημειώνουν τους σκοπούς, δικαιώματα και υποχρεώσεις των υπογραφόντων. Έτσι, ως ένας από τους συνυπογράφοντες, το Πατριαρχείο μας έχει την υποχρέωση ενός κηδεμόνα για την ακριβή εφαρμογή των όρων του εγγράφου, δηλαδή της διαθήκης.

Διάφορα άτομα και οργανώσεις έχουν αποταθεί στο Κεντρικό Διοικητικό Συμβούλιο (ΚΔΣ) της AGBU, που εδρεύει στη Νέα Υόρκη, και σε υψηλόβαθμα στελέχη της οργάνωσης αυτής, κάνοντας έκκληση να συνεχίσει το Μελκονιάν το σκοπό του στον ιστορικό του χώρο στη Λευκωσία όπως το επιβάλλει η διαθήκη. Το ΚΔΣ της AGBU και τα έντιμα μέλη που το απαρτίζουν, έχουν αφήσει όλες της εκκλήσεις αναπάντητες. Πέραν τούτου, άτομα του στενού κύκλου του ΚΔΣ της AGBU καταδέχτηκαν να υποστηρίξουν δημόσια ότι η οργάνωση αυτή είναι απόλυτος ιδιοκτήτης του Μελκονιάν και ότι το ΚΔΣ μπορεί να κάνει όπως επιθυμεί. Τι παράξενη νοοτροπία είναι αυτή, και πόση ειρωνεία έναντι των ανθρώπων που τους διόρισαν στις θέσεις αυτές!

Έτσι, υπό τις περιστάσεις και μετά από πολλές εκκλήσεις προς εμάς κατά τα μέσα του Δεκεμβρίου του 2004, το Πατριαρχείο μας αναγκάστηκε να δράσει σε ηθικό επίπεδο αλλά και ως εγγυητής της διαθήκης Μελκονιάν.

Σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι αδιαμφισβήτητα αναγκαίο πρώτα να προέλθει μια κατανόηση μεταξύ των μερών, ξεκαθαρίζοντας κάποια θέματα με τη βοήθεια νομικών και λαϊκών συμβούλων, ανεξάρτητα από δευτερεύουσες και άλλες υποχρεώσεις.

Δυστυχώς, στην περίπτωση της διαθήκης Μελκονιάν, είχε ήδη ξεπεραστεί αυτό το στάδιο διότι το ΚΔΣ της AGBU είχε επίσημα πλέον εξαγγείλει την απόφασή του να κλείσει τη Σχολή Μελκονιάν τον Ιούνιο του 2005, δηλαδή στο τέλος της σχολικής χρονιάς 2004-2005. Έγιναν και πάλι εκκλήσεις προς τα μέλη του ΚΔΣ της AGBU να ανακαλέσει τη λανθασμένη απόφασή της να κλείσει το σχολείο. Το ΚΔΣ και άλλα υπεύθυνα στελέχη αρνήθηκαν και πάλι να απαντήσουν στις νέες εκκλήσεις.

Έτσι, επιβλήθηκε στο Πατριαρχείο μας να αποταθεί στη δικαστική διαιτησία. Αυτό προκάλεσε συγκεκριμένα άτομα και κάποιους καιροσκόπους που είχαν πεισθεί για το ιδιοκτησιακό δικαίωμα της AGBU και στελέχη συγκεκριμένου πολιτικού κόμματος να εκφραστούν με τα πιο χυδαία, άσχετα και ανεπίτρεπτα σχόλια, ότι τάχα η απαίτησή μας από τη Δικαιοσύνη ήταν «αντι-αρμένικη» πράξη. Απαντώντας σε αυτούς θα εσήμαινε να μειθούμε σε αυτό το ανεπιθύμητο επίπεδο.

Τουναντίον, εξακολουθούμε να διατηρούμε την ακλόνητη πεποίθηση ότι εκφράζοντας οποιαδήποτε συμφωνία, με την εθνοβαρή απόφαση να κλείσει η Σχολή Μελκονιάν θα σήμαινε νομική συνενοχή στο αδίκημα του ΚΔΣ της AGBU. Εν πάση περιπτώσει, η προσφυγή στο δικαστήριο δεν μας χαροποιεί, σε τελική ανάλυση είναι υποχρέωση που πηγάζει από το περιεχόμενο της διαθήκης Μελκονιάν.

Ταυτόχρονα όμως, από την πρώτη κιόλας μέρα, ξεκαθαρίσαμε σε όλους τους μεσάζοντες που στάλησαν κοντά μας, ότι δεν είχαμε χρόνο να σπαταλήσουμε για συναντήσεις με τέτοιους εκπροσώπους, αλλά όταν το θέμα είναι το μέλλον ενός ιστορικού ιδρύματος όπως είναι το Μελκονιάν, τότε είμαστε πάντα πρόθυμοι να συναντηθούμε με την ηγεσία της AGBU στην Πόλη, αρκεί μόνο να είναι παρόντες οι εκπρόσωποι του Συνδέσμου Αποφίτων Μελκονιάν. Εμείς δείξαμε την προθυμία μας για συνάντηση με την ηγεσία της AGBU παρά το ότι τα τελευταία 80 χρόνια φαίνεται ότι ο λαός μας που ζει στην Τουρκία, έχει εξαλειφθεί από το χάρτη τους. Μία εθνοβαρής πολιτική της οποίας νέα θύματα θέλουν να μετατρέψουν την αρμένικη κοινότητα της Κύπρου.

Φυσικά, θα ήταν επιθυμητό όπως όλα τα δικαστήρια ήταν δίκαια και σε όλο τον κόσμο κυριαρχούσε η δικαιοσύνη και η ειρήνη. Αλλά, όπως μαθαίνουμε ακόμα και από την Ιερά Γραφή, η πραγματικότητα δεν είναι πάντα έτσι. Άρα, είναι σημαντικό όπως κάθε πολιτισμένη κοινωνία έχει τους νόμους της και

ένα κράτος που να εποπτεύει αυτούς τους νόμους. Έτσι, θέλουμε, δεν θέλουμε, θα πρέπει να εμπιστευτούμε και να ελπίζουμε ότι τα δικαστήρια, όσο ανθρώπινα επιτρέπεται, να είναι δίκαια. Πόσο ωραία θα ήταν εάν όλα τα δικαστήρια και δικαστές του κόσμου εξέδιδαν ορθές αποφάσεις σε όλες τις υποθέσεις ενώπιόν τους. Είναι, όμως, γνωστό σε όλους μας ότι κάποιοι δικηγόροι, με την πονηράδα τους, ίσως προσπαθήσουν να επιβάλουν τη δική τους αλήθεια στο δικαστή. Σε τέτοια περίπτωση, η ζυγαριά της Δικαιοσύνης ίσως κλονισθεί, προ πάντων όταν εμφανίζονται στην όλη διαδικασία κάποιας μορφής διεθνής πολιτική πίεση ή ακόμα κάποιες υποσχέσεις.

Παρά τις όποιες πιθανότητες, δεν μπορούμε να παραιτηθούμε των νομικών μας υποχρεώσεων έναντι της διαθήκης Μελκονιάν. Ακόμα, η εγκατάλειψη των ευθυνών μας έναντι της Σχολής Μελκονιάν απλά θα ήταν μια μεγάλη αδικία στους αδελφούς Μελκονιάν, οι οποίοι έδειξαν απεριόριστη εμπιστοσύνη στο Πατριαρχείο.

Κάποιοι μας υπενθυμίζουν συχνά ότι το αποτέλεσμα αυτής της δίκης μπορεί να μην είναι ευχάριστο σε εμάς. Ό,τι και αν συμβεί, εμείς θα υποστηρίξουμε μέχρι τέλος την άποψη ότι το κλείσιμο της Σχολής Μελκονιάν είναι ένα έγκλημα, και η περιφρόνηση μιας εθνικής διαθήκης είναι αμαρτία. Κερδίζοντας τη δίκη με τον έναν ή άλλο τρόπο δεν σημαίνει ότι θα καθαρίσει το σημάδι από το μέτωπο εκείνων που δεν σταμάτησαν σε τίποτε για να πετύχουν το κλείσιμο του σχολείου. Από την άλλη, όμως, όσο και αν απογοητευθούμε από μια πιθανή ήττα στη δίκη, θα έχουμε την εσωτερική ικανοποίηση ότι σεβαστήκαμε την επιθυμία των προγόνων μας, πιστά υπερασπιστήκαμε την εθνική μας κληρονομιά τη χρονιά που γιορτάζουμε τα 1600 χρόνια του αρμένικου αλφαβήτου, και αγωνιστήκαμε για να μην κλείσει τις πύλες ένα από τα καλύτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Αρμένικης Διασποράς.

Για πολλοστή φορά δηλώνουμε δημόσια ότι το Πατριαρχείο μας δεν έχει οποιαδήποτε οικονομική προσδοκία από τη δίκη αυτή. Το Ίδρυμα Μελκονιάν δεν είναι εμπορική επιχείρηση, ούτε δημόσια εταιρεία. Η Σχολή Μελκονιάν δεν είναι προσωπική περιουσία κανενός, ούτε μια κερδοφόρα επιχείρηση. Το Μελκονιάν κληροδοτήθηκε στα παιδιά του έθνους μας, είναι εθνική κληρονομιά.

Κανείς δεν έχει το δικαίωμα να βάλει χέρι στο Μελκονιάν με κύριο αντίτιμο το οικονομικό όφελος.

Κανείς δεν πρέπει να νιώθει ότι έχει το δικαίωμα να καταπατεί τη διαθήκη Μελκονιάν για να κλείσει το σχολείο. Εάν ο σημερινός διαχειριστής, δηλαδή η AGBU, δεν μπορεί για οποιονδήποτε λόγο να διατηρήσει τη Σχολή Μελκονιάν, έχει υποχρέωση να το διακηρύξει δημόσια και να αναθέσει τη διαχείρισή του σε νέο διοικητικό συμβούλιο που να είναι πρόθυμο να αναλάβει την τιμητική ευθύνη να το επιμεληθεί.

Επαναλαμβάνουμε ότι το Μελκονιάν είναι εθνική κληρονομιά και κάθε Αρμένιος υποχρεούται να το σεβαστεί αυτό. Ένας λαός που δεν σέβεται την κληρονομιά και τις διαθήκες των αξιόλογων ηγετών του, τους ιδιαίτερους εθνικοθηρησκευτικούς του κανόνες και παραδόσεις, δεν είναι άξιος να αποκαλείται Έθνος.

Και πολιτιστική ευθύνη να διασώσουμε τη Σχολή

Έχουμε επίσης μια υποχρέωση πολιτιστικού χαρακτήρα. Η διαθήκη Μελκονιάν αναφέρεται σε εκπαιδευτικό ίδρυμα και αυτή δεν έχει καμία σημασία ή λόγο ύπαρξης χωρίς την πολιτιστικό άλυσο που ονομάζεται Σχολή Μελκονιάν. Όλες οι κοινότητες της Αρμένικης Διασποράς υπερηφανεύονται την πολυπολιτισμικότητά τους για τα οποία τα απαραίτητα συστατικά είναι η Αρμένικη Εκκλησία και το αρμένικο σχολείο.

Η Σχολή Μελκονιάν απολαύει ειδικής θέσης ανάμεσα στα σημαντικότερα σχολεία της Αρμένικης Διασποράς. Είναι το μοναδικό οικοτροφείο Μέσης Εκπαίδευσης που έχει σκοπό και προσφέρει πιθανότητες φοίτησης νέων Αρμενίων, αγνοώντας την οικονομική είτε την κοινωνική τους κατάσταση και ικανότητες, αλλά και τη δογματική ή πολιτική τους καταγωγή.

Πρόσφατα, η Σχολή Μελκονιάν έχει κερδίσει περισσότερη αξία λόγω των διεθνών πολιτικών εξελίξεων. Αυτή τη στιγμή είναι η μοναδική στο είδος της σε όλη την Αρμένικη Διασπορά όπου η δυτική αρμένικη γλώσσα απολαύει της επίσημης υποστήριξης του κράτους για τη διατήρηση και ανάπτυξη της και να μπορεί να επωφεληθεί από συγκεκριμένα ευρωπαϊκά ταμεία, χάρη στο σχετικό καταστατικό χάρτη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Τότε πώς είναι πιθανόν να δικαιολογηθεί η αδικαιολόγητη απόφαση να κλείσει ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα του κύρους της Σχολής Μελκονιάν, όταν αυτό απολαύει της αιγίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα προστασίας των τοπικών πολιτισμών;

Έτσι, όταν το κυπριακό κράτος και τα σώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν ήδη περάσει σε κινητικότητα για να σωθεί η Σχολή Μελκονιάν, πώς τότε το Πατριαρχείο μας να μην αντισταθεί στην ανεπίτρεπτη απόφαση να κλείσει και να διαλυθεί το σχολείο, έστω και να μην είχε συνυπογράψει τη μεταβίβαση της διαχείρισης της διαθήκης Μελκονιάν στην AGBU;

Θέλουμε να μεταφέρουμε την κουλτούρα μας από γενιά σε γενιά

Ο αρμένικος λαός έχει την ιδιαίτερη ιστορία και πολιτισμό του, ήθη και έθιμα τα οποία έχουν μεταφερθεί από γενιά σε γενιά, κάποιες φορές με τον κίνδυνο της ζωής τους. Όπου και να ζει, ο λαός

νιώθει άνετος και ευτυχής όταν μπορεί να ζει ελεύθερα και να κρατεί εν ζωή τα έθιμά του και να μεταφέρει τον πολιτισμό του σε νέες γενεές. Εθνικοί και διεθνείς παράγοντες που ευαισθητοποιούνται από την καλοσύνη, την ευτυχία και σθεναρότητα των Αρμενίων, και αν στην πραγματικότητα υπάρχουν τέτοια άτομα, πρέπει να ακούσουν τη δημόσια κατακραυγή του λαού μας που εκφράζεται από τον Τύπο και άλλα μέσα ενημέρωσης. Πώς, τότε, μπορεί να εξηγηθεί η τυφλοκοφάλαλη σιωπή της ηγεσίας της AGBU, όταν από τις τέσσερις γωνιές του κόσμου ανεβαίνει ένα ουρλιαχτό για να παραμείνει ζωντανός ο αιώνιος σκοπός της Σχολής Μελκονιάν στην αδιανέμητη περιουσία και στον απαράβατο χώρο του στη Λευκωσία;

Εν όψει αυτής της πραγματικότητας, θα ήταν επιθυμητό όπως το ΚΔΣ της AGBU, έστω και αν εθεωρείτο ο νόμιμος ιδιοκτήτης της Σχολής Μελκονιάν, ανακαλέσει την ανακοίνωση της 16ης Μαρτίου 2004 με την οποία δημοσιοποιήθηκε η απαράδεκτη απόφαση για τη διάλυση της Σχολής Μελκονιάν.

Η εθνική μας παιδεία με τη δυτική αρμένικη γλώσσα και σύγχρονη γραφή της κατέχει την άξια, νόμιμη και παραδοσιακή θέση στο παρόν του λαού μας. Δεν είναι δυνατόν να δοθεί συνέχεια στην εθνικοκαταστροφική και πρόσκαιρη πολιτική που καλλιεργούν κάποιοι, προ πάντων εκείνοι που προέρχονται από κομματικούς κύκλους τους οποίους εμπιστεύθηκαν τα κερδοφόρα ιδρύματα που κληροδοτήθηκαν στα παιδιά του λαού μας αλλά απέτυχαν να δώσουν δημόσιο απολογισμό, οι οποίοι αγνοούν απόλυτα τη δυτικοαρμένικη πραγματικότητα και Διασπορά. Είναι με αυτό το σκοπό που θα συνεχίσουμε να ενώνουμε όλες τις δυνάμεις μας με ειλικρινείς και θαρραλέους υπερμάχους που πιστεύουν στον μακροπρόθεσμο σκοπό της Σχολής Μελκονιάν. Θα ήταν πολύ επιθυμητό εάν όλα τα μέλη της AGBU, συμπεριλαμβανομένων και του ΚΔΣ της, έπαιρναν την τιμητική τους θέση σε αυτό τον αγώνα.

Επαναλαμβάνουμε. Εάν όπως λέγεται, πράγματι είναι για οικονομικούς λόγους που αποφάσισε η ηγεσία της AGBU να κλείσει τη Σχολή Μελκονιάν, τότε είναι υπόχρεοι να δώσουν λεπτομερή λογαριασμό ενώπιον του λαού, λέγοντας τι έγιναν όλες εκείνες οι εσοδοφόρες περιουσίες, αξιόγραφα, επαύλεις και το ρευστό χρήμα που πήραν από τον μακαρίτη Πατριάρχη Ζαβέν κατά τη μεταβίβαση της διαχείρισης του καταπιστεύματος.

Εάν η απόφαση να κλείσει το Μελκονιάν σχετίζεται πράγματι με οικονομικό, τότε με αυτό το γράμμα καλούμε το συμβούλιο της AGBU να παραιτηθεί έντιμα της ευθύνης του θεματοφύλακα της διαθήκης και να μεταφέρει αυτό το δικαίωμα και τις ευθύνες της στα μέλη του Συνδέσμου Αποφοίτων Μελκονιάν οι οποίοι είναι πρόθυμοι να αναλάβουν όλο το οικονομικό στήριγμα της πολυαγαπημένης τους σχολής.

Η ευθύνη μας έναντι της Σχολής Μελκονιάν πηγάζει από τις συνθήκες της διαθήκης Μελκονιάν. Εάν μετά την εξάντληση όλων των πιθανοτήτων στις δίκες στο Λος Άντζελες και στη Λευκωσία δεν επιτευχθεί η επαναλειτουργία του Μελκονιάν στο χώρο όπου βρίσκεται σήμερα, τότε θα χρησιμοποιήσουμε το δικαίωμά μας να αποταθούμε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.